

			Kleuterplein leerlijnen sociaal-emotionele vaardigheden	SLO sociaal-emotionele ontwikkeling van het jonge kind				
ontwikkelen van zelfstandigheid	concentratie	0	werkt rustig gedurende een korte periode	werkhouding en concentratie	0	kan rustig werken voor een kortdurende periode		
		1	gaat zelf weer verder met zijn werk na even afgeleid te zijn		1			
		2	is langere tijd met een activiteit bezig		2	is in staat om iets af te maken		
	overzicht	0	vindt favoriete materialen	zelfbeeld en identiteit	0	benoemt zichzelf als 'ik' en gebruikt het begrip 'wij'		
		1	kent kinderen, materialen en taken bij naam		1			
		2	helpt andere kinderen bij hun taak		in combinatie met	2	heeft kennis van zichzelf en van de ander (kent namen)	
					sociaal gedrag (helpen)	0	zorgt voor andere kinderen en vindt het leuk om een beetje te helpen	
						1		
						2	merkt wanneer een ander hulp nodig heeft en biedt dat ook aan	
	structuur	0	speelt met regelmaat één specifiek spel	ontwikkelen van zelfstandigheid (materialen)	0	helpt actief mee met het opruimen van gebruikte materialen		
		1	bedenkt een plan bij het materiaal dat hij pakt		1			
		2	kiest doelbewust het materiaal en ruimt zelfstandig op		2	ruimt zelfstandig (spel)materialen op		
	werkhouding	0	heeft plezier in het leren van nieuwe dingen	ontwikkelen van zelfstandigheid (durven)	0	durft te experimenteren en nieuwe dingen uit te proberen		
		1	verwoordt de opdracht helder		1			
		2	stelt gericht vragen over de opdracht		in combinatie met	2	heeft vertrouwen in eigen kunnen	
					werkhouding en concentratie (werkplezier)	0	heeft plezier in het leren van nieuwe dingen	
					en met	1		
						2	heeft plezier in de taak	
					werkhouding en concentratie (aankpakgedrag)	0	denkt en reageert vooral intuïtief	
						1		
					en met	2	kan gericht vragen stellen	
					sociaal gedrag (nieuwe situaties)	0	staat open voor nieuwe situaties en opdrachten	
						1		
						2	past zich aan bij nieuwe situaties	
		zelfredzaamheid	0		probeert eerst zelf	werkhouding en concentratie (probleem oplossen)	0	probeert zelf problemen op te lossen tijdens het werken
			1		vraagt hulp als dat nodig is		1	
			2		voert zelfstandig taken uit		in combinatie met	2
				werkhouding en concentratie (zelfstandigheid)	0		kan een bekende opdracht die duidelijk is zelfstandig uitvoeren	
					1			
			en met	2	voert zelfstandig opdrachten uit			
			ontwikkeling van zelfstandigheid (zichzelf kunnen redden)	0	kan zich met enige hulp zelf aan- en uitkleden, is zindelijk			
				1				
			en ook met	2	kan zichzelf aan- en uitkleden, gaat zelf naar de wc			
			ontwikkelen van zelfstandigheid (zelf doen)	0	wil graag dingen zelf doen			
				1				
			en met	2	kan zelfstandig taken uitvoeren			
			ontwikkelen van zelfstandigheid (hulp vragen)	0	kan aangeven dat het hulp nodig heeft			
				1				
				2	vraagt iemand anders om hulp			

			Kleuterplein leerlijnen sociaal-emotionele vaardigheden	SLO sociaal-emotionele ontwikkeling van het jonge kind		
sociaal-emotionele ontwikkeling	rekening houden met anderen	0	kijkt naar andere kinderen	sociaal gedrag (belangstelling voor anderen)	0	kijkt naar andere kinderen en toont belangstelling en sympathie
		1	herkent gevoelens bij andere kinderen	in combinatie met	1	zoekt contact met anderen en heeft vertrouwen in een ander
		2	laat merken dat hij behoeften van andere kinderen ziet	sociaal gedrag		
				(gevoelens en behoeften van anderen)	0	neemt gevoelens van anderen waar en ontdekt patronen in gedrag
					1	
					2	kent gevoelens en wensen van anderen en houdt daar rekening mee
	samen spelen	0	maakt een ander duidelijk wat hij wil	ontwikkeling van zelfstandigheid (mening geven)	0	weet dat 'nee' zeggen een reactie oproept
		1	deelt materiaal		1	
		2	toont bewondering voor wat de ander kan of maakt	in combinatie met	2	kan zijn mening geven
				sociaal gedrag (samen spelen)	0	probeert om met andere kinderen te spelen
					1	
				en met	2	kan met andere kinderen spelen
				sociaal gedrag	0	kan al een beetje met andere kinderen iets delen
				(delen en samenwerken)	1	
				en ook met	2	werkt samen met andere kinderen aan een opdracht
				sociaal gedrag (sympathie uiten)	0	toont belangstelling en sympathie voor andere kinderen
					1	
				en met aspecten van	2	toont bewondering voor elkaars vaardigheden en mogelijkheden
				sociaal gedrag	0	maakt aan een ander duidelijk wat het wel/niet wil
				(voor jezelf opkomen)	1	
					2	ervaart dat er door tegenstrijdige belangen conflicten kunnen ontstaan die op te lossen zijn
	zelfbeheersing	0	blijft stilzitten als dat nodig is	zelfbeeld en identiteit (controle)	0	krijgt controle over zichzelf
		1	wacht op zijn beurt		1	
		2	blijft kalm bij teleurstelling	in combinatie met	2	kan zijn/haar emoties beheersen
				sociaal gedrag (regels)	0	kan van tijd tot tijd op zijn beurt wachten
					1	
					2	leert zich aan regels te houden
	zelfkennis	0	doet basisemoties voor (verdrietig, blij, bang...)	zelfbeeld en identiteit (emoties)	0	kan basisemoties onderscheiden
		1	verwoordt emoties		1	
		2	verwoordt zijn eigen emoties	in combinatie met	2	kent zijn/haar eigen emoties
				zelfbeeld (emoties tonen)	0	toont non-verbaal eigen gevoelens
					1	
					2	kan gevoelens onder woorden brengen
	zelfvertrouwen	0	vindt het leuk om iets te laten zien of te vertellen in de groep	ontwikkeling van zelfstandigheid (plaats in de groep)	0	voelt zich op zijn/haar gemak in de groep
		1	is trots op wat hij maakt en kan		1	
		2	vertelt over wat hij gemaakt heeft of al kan	in combinatie met	2	kan zich handhaven in de groep
				ontwikkeling van zelfstandigheid (reflectie op eigen kunnen)	0	leert ervaren wat hij/zij al kan
					1	
				2	staat stil bij wat hij/zij al kan	